

Jasiuk, Jerzy

Muzeum Starożytnego Hutnictwa w Nowej Słupi otrzymało imię Mieczysława Radwana

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/4, 865-867

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ogrodu Botanicznego. W ostatnich latach zawiązał się pod przewodnictwem L. Karpowiczowej Zespół Historii Botaniki przy Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN. Od 1966 r. wyszły już trzy botaniczne tomy „Studiów i Materiałów do Dziejów Nauki Polskiej”, przygotowuje się tom czwarty. Od 1967 r. działa tu również redakcja botaniczna przygotowywanego *Słownika biologów polskich*. Jest to jeszcze jeden, mało znany a również ważny aspekt działalności tej instytucji, godny jej chlubnej stu pięćdziesięcioletniej tradycji.

Krystyna Kowalska

MUZEUM STAROŻYTNEGO HUTNICTWA W NOWEJ SŁUPI OTRZYMAŁO IMIĘ MIECZYŚLAWA RADWANA

W niedzielę, 9 czerwca 1968 r., odbyła się w Nowej Słupi na Kielecczyźnie uroczystość otwarcia Muzeum Starożytnego Hutnictwa po jego rozbudowie i rozszerzeniu ekspozycji. Równocześnie placówka ta otrzymała imię Mieczysława Radwana, który był inicjatorem badań nad dawnym hutnictwem świętokrzyskim i ich kierownikiem aż do momentu śmierci w końcu stycznia 1968 r.¹

Uroczystość zbiegła się prawie dokładnie z 8 rocznicą istnienia muzeum². W ciągu tego okresu placówka zdobyła sobie poczesne miejsce w polskim muzealnictwie technicznym, na co złożyła się przede wszystkim jej tematyka i oryginalność; budynek muzealny stanowi bowiem równocześnie pawilon ochronny nad odkopanym piecowiskiem, które jest głównym elementem ekspozycji.

Rosnący zasób wiedzy o starożytnym hutnictwie świętokrzyskim oraz duże zainteresowanie, jakim cieszy się placówka, spowodowały potrzebę jej rozbudowy. Potrzebie tej wyszły naprzeciw środowiska hutnicze. Rektor Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie prof. Kiejstut Zemajtis, wiceminister inż. Ryszard Trzcionka, kierownik Sekcji Historii Górnictwa i Hutnictwa Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN prof. Wacław Różański — to ludzie, którzy umożliwili postulowaną rozbudowę. Jej realizacja znalazła się również w dobrych hutniczych rękach załogi Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim, pod szczególną opieką dyrektora Huty mgra inż. Tadeusza Chrzanowskiego.

Roboty budowlane podjęte latem 1967 r. zostały zakończone na wiosnę następnego roku. Później odbył się montaż nowego wyposażenia oraz ekspozycji, co wykonało Muzeum Techniki NOT.

Rozbudowana placówka jest obiektem dwukrotnie większym niż poprzednia. Posiada ona obszerną salę wystawową, której centralnym elementem są wspomniane fragmenty starożytnych pieców hutniczych sprzed mniej więcej 16 stuleci. Całkowicie nowe pomieszczenie — to pracownia naukowa, dzięki której muzeum będzie mogło spełniać funkcje bazy dla terenowych prac badawczych. Ponadto dobudowany został hall oraz część gospodarcza, mieszcząca m. in. magazyn i mieszkanie opiekuna placówki.

Ekspozycja, zaprojektowana przez inż. arch. Henryka Gąszewskiego i plastyka Jerzego Leontiewa według scenariusza Jerzego Jasiuka, obrazuje terytorialny zasięg starożytnego hutnictwa świętokrzyskiego, wyjaśnia technologię i organizację wytopów oraz przygotowania surowców, prezentuje dawne wyroby żelazne i dokumenty rzeczowe znalezione w czasie prac wykopaliskowych (ułamki ceramiki, fragmenty ścianek pieców, próbki żużla, okazy rud używanych przez starożytnych hut-

¹ Por. wspomnienie pośmiertne o doc. M. Radwanie w nrze 3/1968 „Kwartalnika”.

² Por. informacje o tym muzeum w nrach: 3—4/1960 (s. 554) i 4/1965 (s. 670) „Kwartalnika”.

Ryc. 1. Tablica pamiątkowa w Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. Mieczysława Radwana w Nowej Słupi

ników, wreszcie monety rzymskie, świadczące o ówczesnej wymianie handlowej, której przedmiotem było niewątpliwie żelazo). Przedstawione są również metody, jakimi posługują się naukowcy w czasie prowadzenia badań.

W porównaniu do poprzedniej wersji program ekspozycji został rozszerzony przede wszystkim w kierunku porównania starożytnego hutnictwa świętokrzyskiego z innymi ośrodkami produkcji hutniczej, istniejącymi w Europie w okresie wpływów rzymskich. Problem ten został jednak przedstawiony tylko ogólnie, głównie dlatego, że o tych innych ośrodkach brak odpowiednio dokładnych danych wskutek nieprzeprowadzenia tam tak kompleksowych prac badawczych, jak w Polsce.

Ekspozycja została również wzbogacona o ogólne informacje turystyczne. Część ta obejmuje zestaw przeźroczy, obrazujących zabytki i krajobrazy Ziemi Kieleckiej oraz mapę regionu.

Uroczystość otwarcia zgromadziła licznych gości, głównie z terenu Kielecczyzny oraz Warszawy, Krakowa i Śląska, a wśród nich rodzinę doc. Mieczysława Radwana. Reprezentowane były kierownicze władze województwa kieleckiego oraz kierownictwo Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.

Otwarcia muzeum dokonał wiceminister Trzcionka, nadając równocześnie placówce imię Mieczysława Radwana. Następnie rektor Zemajtis odsłonił tablicę poświęconą pamięci patrona muzeum, ufundowaną przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego (ryc. 1) i umieszczoną na ścianie honorowej hali. Wzruszającym momentem było wystąpienie dzieci ze szkoły podstawowej w Nowej Słupi, które wygłosiły wiersz o pracach badawczych nad starożytnym hutnictwem i zasługach M. Radwana, napisany przez miejscowego nauczyciela Czesława Cieślika. Epizod ten potwierdził żywe i serdeczne zainteresowanie społeczeństwa Nowej Słupi, okazywane badaniami oraz sprawom Muzeum Starożytnego Hutnictwa.

Jerzy Jasiuk

NAGRODA ZA BADANIA NAD HISTORIĄ TECHNIKI

Dzień Działacza Kultury rzadko bywa okazją do popularyzacji badań nad dziejami techniki i ochrony jej zabytków. Warto więc odnotować, że w 1968 r. uroczystość ta, obchodzona 15 maja, stała się okazją przyznania przez Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Zakopanem nagrody „za wkład pracy i szczególne osiągnięcia w dziedzinie badań nad historią i zabytkami przemysłu wiejskiego i techniki na Podhalu” doktorantowi Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, mgrowi inż. Henrykowi Jostowi.

E. O.

WIZYTA PROFESORA W. W. TICHOMIROWA W POLSCE

W dniach 8—12 lipca 1968 r. przebywał w Polsce wybitny uczony radziecki, historyk geologii, przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Historii Geologii, prof. W. W. Tichomirow. Jego wizyta miała na celu przedyskutowanie problemów dotyczących organizacji polsko-radzieckiego sympozjum na temat historii polsko-rosyjskich stosunków w dziedzinie geologii i geografii. Ustalono, że sympozjum odbędzie się w Warszawie w październiku 1969 r., a kontynuacja jego prac zostanie podjęta w ZSRR w 1971 r. Organizatorami sympozjum na terenie Polski są: Zakład Historii Nauki i Techniki PAN i Muzeum Ziemi PAN. W sympozjum przewidziany jest udział około 30 uczestników ze strony radzieckiej i tyluż ze strony polskiej.

Ustalono, że referaty sympozjum obejmą następujące dziedziny tematyczne:

- 1) Historia wspólnych prac uczonych polskich i rosyjskich w dziedzinie teoretycznych zagadnień geologii i geografii;
- 2) Przebadanie twórczości naukowej uczonych polskich w Rosji i rosyjskich uczonych w Polsce;
- 3) Życiorysy naukowe opracowane na podstawie nowych materiałów (materiały bibliograficzne i ikonograficzne);
- 4) Materiały pamiątkarskie opracowane przez żyjące jeszcze osoby, które były w kontakcie z uczonymi polskimi i rosyjskimi stanowiącymi przedmiot studiów;
- 5) Historia instytucji naukowych (uniwersytety, towarzystwa naukowe), które wykazywały wzajemny wpływ na rozwój polskiej i rosyjskiej nauki.

J. Bb.

